

Nabavna politika

Palmino olje/olje iz palminih jedrc (koščic)

Lidl Slovenija • Različica 23.02.2024

USTVARIMO
BOLJŠI SVET

Vsebina

Naša odgovornost v zvezi s surovino palmino olje **2**

Okoliščine gojenja in pridobivanja surovine palmino olje **4**

Naša odgovornost **9**

Glosar **19**

Viri in povezave **22**

Naša odgovornost v zvezi s surovino **palmino olje**

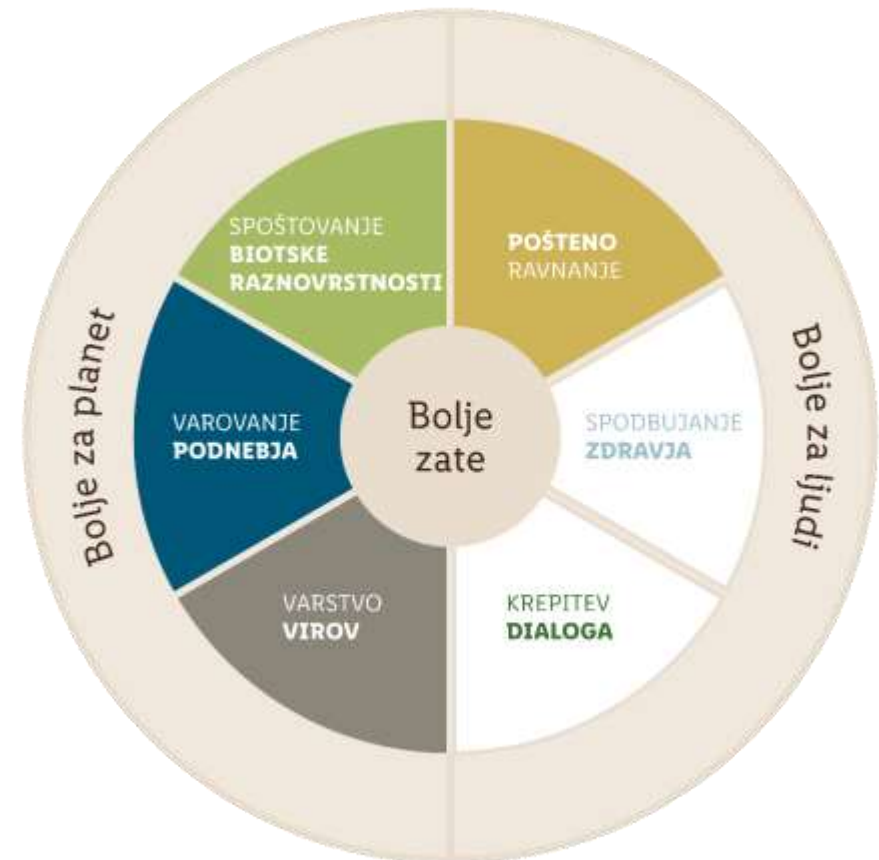
Naša odgovornost v zvezi s surovino palmino olje/olje iz palminih jedrc (koščic)

Trajnostnost je eden od glavnih strateških ciljev Skupine Lidl, pomemben za uspeh v prihodnosti. Kadar s svojim delovanjem vplivamo na ljudi ali okolje, za svoja dejanja prevzemamo odgovornost. S skrbnim ravnanjem vsak dan znova izpolnjujemo zavezo kakovosti, s čimer podjetje varno in zanesljivo vodimo v prihodnost. Na teh temeljih smo razvili trajnostno strategijo, ki določa pot do uresničitve zaveze o skrbnem ravnanju, hkrati pa prikazuje Lidlovo razumevanje odgovornosti do okolja, družbe in kupcev. Strategijo v praksi uresničujemo prek šestih področij delovanja in sprejemamo ukrepe, s katerimi »varujemo podnebje«, »varujemo vire«, »spoštujemo biotsko raznovrstnost«, »ravnamo pošteno«, »spodbujamo zdravje« in »krepimo dialog«.

Naša odgovornost v zvezi s surovino palmino olje

Palmino olje/olje iz palminih jedrc (koščic) je zaradi svojih pozitivnih lastnosti pogosta sestavina v izdelkih naših lastnih blagovnih znamk, kot so pekovski izdelki, slaščice, kozmetika ter čistila. Zavedamo se, da pridelava palminega olja prinaša številna tveganja. Ker njegova zamenjava v naših izdelkih pogosto ni povsem mogoča ali smiselna, je naš cilj, da s to surovino ravnamo previdno. Z odgovornim ravnanjem v verigi vrednosti na področju palminega olja/olja iz palminih jedrc (koščic) Skupina Lidl zajema štiri osrednje strateške teme trajnostne strategije: »Varstvo virov«, »Varovanje podnebja«, »Spoštovanje biotske raznovrstnosti« in »Pravično ravnanje«.

Naša mednarodna trajnostna strategija

Okoliščine gojenja in pridobivanja surovine palmine olje

Okoliščine gojenja in pridobivanja surovine palmino olje/olje iz palminih jedrc (koščic)

Oljna palma je zaradi velikega donosa in vsestranske uporabe danes najbolj razširjena oljna rastlina na svetu. Palmino olje se pridobiva iz pulpa oljne palme, olje iz palminih jedrc pa iz jedrc plodov.¹ Po podatkih študije Mednarodnega inštituta za trajnostni razvoj (IISD) se 72 odstotkov svetovne proizvodnje palminega olja/olja iz palminih jedrc (koščic) uporabi v proizvodnji hrane, 18 odstotkov pa v industriji kozmetičnih izdelkov, detergentov, sveč ali maziv. Preostalih 10 odstotkov se uporablja za pridobivanje bioenergije.²

Palmino olje/olje iz palminih jedrc (koščic) se lahko uporablja na različne načine

40 kg

olja daje ena oljna palma na leto.

Zaradi svojih naravnih lastnosti je palmino olje/olje iz palminih jedrc (koščic) izjemno vsestranska in učinkovita surovina v proizvodnji živil in near-food izdelkov. Ena oljna palma daje približno 40 kilogramov olja na leto, kar je največji donos v primerjavi z drugimi rastlinami za pridobivanje olja.³

Površina, potrebna za proizvodnjo ene tone olja

¹ V nadaljevanju se izraz palmino olje uporablja za oba izdelka.

² IISD: Global Market Report. Palm Oil. 2019.

³ WWF: Auf der Ölspur. 2016.

V povprečju okoli 50 odstotkov izdelkov v živilskih trgovinah vsebuje palmino olje. V spodnji grafiki so navedene številne prednosti izdelkov s palminim oljem.

⁴ USDA: Palm Oil Explorer. 2021.

⁵ Forum Nachhaltiges Palmöl: What is palm oil?. Brez navedbe letnice

Hitra rast svetovne proizvodnje palminega olja

Zaradi številnih možnosti uporabe se je povpraševanje po tej surovini izjemno povečalo. Letni obseg proizvodnje palminega olja se je med letoma 2002 in 2021 po vsem svetu več kot potrojil in trenutno znaša 76 milijonov ton,⁴ le nekaj manj kot 20 odstotkov te količine pa prihaja iz trajnostne proizvodnje.⁵ Več kot 80 odstotkov palminega olja pridelajo v Indoneziji in Maleziji, druge pomembne države pridelovalke so še Tajski, Kolumbija in Nigerija. Med letoma 2001 in 2015 je zaradi plantaž oljnih palm izgubilo 10,5 milijona hektarjev gozda.⁶ Za gojenje oljne palme se trenutno namenja 1,5 odstotka svetovnih obdelovalnih površin. To je enako površini približno 23 milijonov nogometnih igrišč.

Okoljska tveganja pri proizvodnji palminega olja

Gojenje oljne palme vodi v izgubo biotske raznovrstnosti in negativno vpliva na podnebne spremembe. To ni le posledica velikosti kmetijskih zemljišč, namenjenih gojenju, temveč tudi načina obdelave. Nasadi oljnih palm pogosto nastajajo z izsekavanjem pragozdov in uničevanjem drugih dragocenih ekosistemov. V Indoneziji so nasadi nastali tudi na šotnih tleh, ki so še posebej pomembni rezervoarji CO₂. Posledica je izguba življenjskega habitata za različne rastlinske in živalske vrste – mnoge od njih so celo na rdečem seznamu.⁷ Ob požigih na območjih primarnih gozdov se sproščajo CO₂ in saje, kar pomeni

⁶ World Economic Forum: Forests, Food Systems and Livelihoods. 2021.

⁷ IUCN: Palm Oil and Biodiversity. 2018.

nevarnost tudi za lokalno prebivalstvo in kakovost zraka.⁸ Krčenje gozdov negativno vpliva na podnebne spremembe (glejte [> Nabavna politika pri dobavnih verigah za preprečevanje krčitev in sprememb naravnih gozdov v plantaže](#)). Na plantažah se oljne palme pogosto obdelujejo kot monokulture, te pa so bolj dovzetne za škodljivce. Posledično se povečuje uporaba pesticidov in gnojil, ki onesnažujejo tla in podtalnico, tudi v sosednjih ekosistemih.⁹

Družbeni izzivi pri proizvodnji palminega olja

Širjenje nasadov oljne palme lahko vodi v zemljiške spore ali celo odvzem zemljišč malim pridelovalcem in skupinam avtohtonega prebivalstva. Ker je njihov način preživljanja pogosto odvisen od zemlje, hkrati pa niso gospodarsko konkurenčni velikim plantažam ter ker se tudi ne morejo ustrezno pravno zaščititi, lahko to privede do osiromašenja in ogroženosti avtohtonih skupnosti. To dokazuje tudi dejstvo, da je certificiranih le pet odstotkov zemljišč, ki jih obdelujejo mali kmetje. Razlog je pomanjkanje sredstev in virov, potrebnih za certificiranje.¹⁰

Vzdrževanje nasadov palminega olja pomeni tudi tveganje za zdravje delavcev, saj za varnost pri delu pogosto ni primerno poskrbljeno, na

primer pri ravnanju s pesticidi ali med fizično napornim obiranjem plodov oljne palme.

Sezonske delavce za delo na plantažah oljne palme običajno pridobivajo agencije za zaposlovanje.¹¹ Delovni standardi se pogosto ne upoštevajo, priseljeni delavci delajo brez veljavnih pogodb o zaposlitvi, zakonsko določena minimalna plača se ne spoštuje, lastniki izkoriščajo osebne stiske delavcev. Pri tem imajo pomembno vlogo strukturni vzroki, kot sta revščina in neobstoj zdravstvenega zavarovanja, ki jih proizvodnja palminega olja še poslabša. Starši, ki so bolni in ne morejo delati, pogosto na plantaže pošiljajo svoje otroke, da bi zagotovili družinski dohodek. Otroci nato namesto staršev opravljajo težko fizično delo, kar je eden izmed razlogov za pogosto otroško delo na plantažah.

⁸ Greenpeace: Palm Oil. Brez navedbe letnice.

⁹ Fairtrade: Faires Palmöl. Brez navedbe letnice.

¹⁰ Fairtrade: Faires Palmöl. Brez navedbe letnice.

¹¹ Earthworm: Insights into recruitment costs [...] in the palm oil industry in peninsular Malaysia. 2019.

Težko delo ogroža tudi zdravje in vpliva na izobraževanje otrok.¹²

Več informacij na temo človekovih pravic je na voljo v [> Nabavni politiki na področju človekovih pravic v dobavni verigi.](#)

¹² Amnesty International: The great palm oil scandal. 2016.

Naša odgovornost

Naša odgovornost za trajnostno pridelano palmino olje

V Lidlu smo se v okviru strategije nabave surovin zavezali k bolj odgovornemu in trajnostnemu pridobivanju palminega olja, ukrepe uveljavljamo na več področjih. Podrobnosti v zvezi z Lidlovo strategijo surovin najdete v [> Nabavni politiki surovin](#).

Prizadevamo si izboljšati delovne in življenjske pogoje delavcev v državah pridelovalkah in spodbujati okolju prijaznejšo pridelavo.

Da bi dosegli svoje cilje, smo v sodelovanju z zunanjimi deležniki razvili celostno strategijo, ki temelji na spodnjih štirih stebrih.

Od konca leta 2022 dalje našo ključno surovino, palmino olje, pridobivamo bolj trajnostno.

Preučujemo tveganja v dobavnih verigah, kupujemo certificirano palmino olje in si prizadevamo za alternativne rešitve ter spremembe za izboljšanje razmer v pridelavi tega olja.

1 Razumevanje vplivov

Prepoznavamo tveganja v dobavnih verigah in ustvarjamo transparentnost.

2 Vzpostavitev standardov

Zagotavljamo certifikate za bistvene kmetijske surovine.

3 Spodbujanje alternativ

Spodbujamo uporabo bolj trajnostnih alternativ v naboru izdelkov in zmanjšujemo nabavo ključnih surovin.

4 Spodbujamo spremembe

Sodelujemo v različnih večdeležniških pobudah in projektih.

Palmino olje/olje iz palminih jedrc kot ključna surovina in razumevanje vplivov

Da bi lahko ravnali ciljno usmerjeno in učinkovito, smo izvedli celostno analizo tveganja za naš izbor izdelkov ter skupaj z deležniki in zunanji strokovnjaki opredelili surovine, ki so za nas ključne.

Kratek pregled ključnih surovin

V skladu s **prvim stebrom** strategije upravljanja surovin v naših dobavnih verigah ugotavljamo, kakšna so ekološka in družbena tveganja.

Tveganja v dobavni verigi palminega olja, zlasti na območjih gojenja

Naše dobavne verige vključujejo dobavitelje, ki delujejo po vsem svetu. Palmino olje je ena naših ključnih surovin, žal pa je povezana z družbenimi in okoljskimi tveganji vzdolž celotne dobavne verige, še zlasti na izvoru v državah pridelovalkah. Naša analiza tveganj je izhodišče za razvoj nadaljnjih ukrepov in zagotavlja smernice za to, kako lahko naše izdelke z vsebnostjo palminega olja naredimo bolj trajnostne.

Več podrobnosti o naši celostni analizi tveganja najdete v [> Nabavni politiki surovin](#).

Ugotovili smo naslednja tveganja za dobavno verigo palminega olja v posameznih državah:

Družbena tveganja

Otroško delo	Slonokoščena obala, Nigerija
Prisilno delo	Indonezija, Malezija, Tajska
Pravice delavcev	Indonezija, Kolumbija, Malezija
Diskriminacija	Gvatemala, Indonezija, Papua Nova Gvineja

Okoljska tveganja

Biotska raznovrstnost	Ekvador, Indonezija, Papua Nova Gvineja
Podnebna tveganja	Indonezija, Malezija, Tajska
Uporaba zemlje in deforestacija	Indonezija, Malezija, Tajska
Vodna tveganja	Indonezija, Nigerija, Tajska
Onesnaženje zraka	Indonezija, Malezija

Krepitev preglednosti s kartiranjem dobaviteljev

Skupina Lidl si močno prizadeva za nenehno izboljševanje preglednosti v svojih dobavnih verigah palminega olja. V okviru letne raziskave dobaviteljev, imenovane kartiranje dobaviteljev, preverjamo, ali naši dobavitelji izpolnjujejo zahteve, ki smo jih opredelili v zvezi s palminim oljem, in dokumentiramo napredek. V ta namen beležimo natančne količine, status certificiranja in države porekla, kjer je to mogoče. To nam omogoča pregled na tem, katero palmino olje potencialno prihaja z območij s tveganjem, in tako lahko ciljno pristopimo do svojih dobaviteljev.

To spremljanje izvajamo vsako leto s pomočjo zunanjih ponudnikov storitev. Tako smo dosegli, da od konca poslovnega leta 2022 ponujamo do 100-odstotno palmino olje s certifikatom RSPO. Če v okviru letnega spremljanja ugotovimo kakršnekoli pomanjkljivosti, jih v oddelku nabave obravnavamo skupaj z dobavitelji ter oblikujemo podroben akcijski načrt za doseg cilja.

Transparentnost v dobavni verigi omogočajo organizacije za določanje standardov certificiranja, kot je Roundtable on Sustainable Palm Oil (RSPO), ter mehanizmi/sistemi sledljivosti, ki so temelj za označevanje.

Količine palminega olja, določene na podlagi našega kartiranja dobaviteljev, so združene v skupnem poročilu za posamezno državo, odvisno od vrste in modela dobavne verige RSPO. Kot dolgoletni član organizacije RSPO to skupno poročilo (pod imenom Annual Communications of Progress (ACOP)) vsako leto predložimo organizaciji RSPO in tako dokumentiramo svoj napredek.

V skladu s **prvim stebrom** strategije upravljanja surovin v naših dobavnih verigah ugotavljamo, kakšna so ekološka in družbena tveganja.

Uporabljamo izključno palmino olje, pridobljeno po modelu RSPO

Lidl kot dolgoletni član organizacije Roundtable on Sustainable Palm Oil (RSPO) spodbuja bolj trajnostne metode pridelave palminega olja ter si prizadeva omejiti negativne družbene in okoljske vplive pridobivanja surovin.

Minimalni standard s certifikatom RSPO

Model certificiranja palminega olja organizacije RSPO je v svetu trenutno najbolj priznan. Cilj te pobude, ki je nastala leta 2004, je po vsem svetu vzpostaviti bolj trajnostno pridelavo palminega olja v primerjavi z industrijskim standardom. Merila za certificiranje se nanašajo na ekološke in družbene pogoje. Tako je treba zagotoviti, da se za pridelavo palminega olja ne izsekavajo gozdovi, da imajo kmetje in delavci na območjih pridelave večje pravice in večjo varnost ter da imajo možnost sodelovanja tudi male kmetije. Na območjih, ki jih je nujno zaščititi (na primer deževni gozdovi), pa je pridobivanje palminega olja prepovedano. Olje s certifikatom RSPO ima 35 odstotkov manjši ogljični odtis (3,41 kg CO₂/kg RBD palminega olja) v primerjavi z običajnim palminim oljem (5,34 kg CO₂/kg RBD palminega olja).

Namen zahtev pobude RSPO je zmanjšati tveganje krčenja gozdov pri pridelavi palminega olja. Poleg tega RSPO ponuja skupinske certifikate, ki malim podjetjem in kmetom omogočajo, da lažje konkurirajo večjim proizvajalcem. Standard RSPO obravnava tudi otroško in prisilno delo. Pridelovalci morajo spoštovati veljavne zakone, preprečevati otroško in prisilno delo, vključevati male kmete in izpolnjevati druge socialne pogoje. Dodatno certifikat RSPO zahteva, da se lokalne skupnosti lahko samostojno organizirajo ter da morajo biti pravno urejena tudi soglasja za uporabo zemljišč.

Skupina Lidl zahteva: standard RSPO je treba nadalje razvijati

RSPO je trenutno ena redkih pobud, ki je razvila obsežne ukrepe za bolj trajnostno proizvodnjo palminega olja. Nevladne organizacije ji očitajo pomanjkanje preglednosti, nekatere druge organizacije pa menijo, da je certificiranje neustrezno. V Skupini Lidl smo prepričani, da so merila RSPO korak v pravo smer, vendar je jasno, da gre za minimalen standard, ki ga je treba izpopolniti in nadalje razvijati. Kot polnopravni član pobude smo k temu tudi zavezani. Poleg tega si nenehno prizadevamo za dialog in sodelovanje z drugimi podjetji, nevladnimi organizacijami in evropskimi pobudami, da bi s skupnim delovanjem pospešili izboljšave.

Našo kritično surovino palmino olje certificiramo v skladu z **drugim stebrom** strategije surovin.

Še posebej si prizadevamo za krepitev obstoječih mehanizmov za pritožbe v okviru certificiranja RSPO. To vključuje izboljšanje lastnega pritožbenega mehanizma RSPO in vzpostavitev učinkovitih pritožbenih mehanizmov na ravni plantaž.

Lidl Slovenija izrecno pozdravlja dejstvo, da se poleg RSPO tudi druge organizacije za določanje standardov, kot so Rainforest Alliance, International Sustainability and Carbon Certification Plus (ISCC Plus) in FONAP (Forum za trajnostno palmno olje), zavzemajo za bolj trajnostno pridelavo palminega olja in dobavo te surovine iz certificirane pridelave.

Prodajni modeli za palmno olje, certificirano v skladu z RSPO

V dobavnih verigah za nabavo certificiranih surovin, kot je palmno olje, obstajajo do štiri prodajni modeli. Ti postavljajo različne zahteve glede sledljivosti surovin, pridelovalcev in količine certificiranih surovin, ki jih dejansko vsebuje končni proizvod.

Certificirane surovine v končnem proizvodu ni ali je le delno:

»**Book & Claim**«: brez sledljivosti

»**Mass Balance**«: brez sledljivosti, a z vsebnostjo v končnem izdelku

Končni izdelek vsebuje certificirano surovino:

»**Segregated**«: sledljivost vse do certificiranih pridelovalcev. Certificirano palmno olje iz različnih oljarn se lahko meša na kraju izvora.

»**Identity Preserved**«: sledljivost do individualnih certificiranih pridelovalcev. Oljarne na izvoru so strogo ločene druga od druge.

Pri nabavi si prizadevamo za pravičnejšo in okolju prijaznejšo pridelavo palminega olja, na primer tako, da v svojo ponudbo dodajamo izdelke, katerih trajnostna pridelava je potrjena s certifikati. Pri palminem olju to pomeni, da nosi certifikat RSPO. Zato Skupina Lidl z dobavitelji izdelkov svojih lastnih blagovnih znamk že leta sodeluje na področju spodbujanja bolj trajnostne pridelave palminega olja. Na to lahko namreč pri izdelkih lastnih blagovnih znamk neposredno vplivamo prek direktnega odnosa z dobavitelji in tako aktivno sprožimo izboljšave.

Lidl Slovenija v ponudbi živil ter v segmentu kozmetike in čistil lastnih blagovnih znamk od 2023 uporablja izključno palmino olje po sledljivostnem modelu »Segregated« (SG). Iz tega so izključeni derivati in delci palminega olja v izdelkih, kjer uporabljamo sledljivostni model »Mass Balance« (MB). Od konca poslovnega leta 2023 pa podoben prehod načrtujemo tudi pri ponudbi neživilskih izdelkov. S tem se bomo približali cilju, da bomo certificirano palmino olje v končnem izdelku uporabljali ne le deloma (po sledljivostnem modelu MB), temveč tudi v celoti fizično (po sledljivostnem modelu SG).

V skladu s **tretjim stebrom** strategije upravljanja surovin v našo ponudbo izdelkov uvajamo trajnostne alternative in zmanjšujemo nabavo surovin, ki niso pridobljene trajnostno.

Naš cilj: Od konca 2023 bomo nabavljali bolj trajnostno palmino olje

- Od konca leta 2022 je palmino olje v živilih ter izdelkih kozmetike in čistil certificirano vsaj po standardu RSPO »Segregated«.
- Od konca leta 2022 so derivati in delci palminega olja v živilih ter kozmetičnih izdelkih in čistilih certificirani vsaj po standardu RSPO »Mass Balance«.
- Do konca leta 2023 bo palmino olje v neživilskih izdelkih certificirano vsaj po standardu RSPO »Segregated«.
- Do konca leta 2023 bodo delci in derivati palminega olja v neživilskih izdelkih certificirani vsaj po standardu RSPO »Mass Balance«.

Spodbujanje alternativ v ponudbi izdelkov

Odgovorna uporaba palminega olja v izdelkih lastnih blagovnih znamk

Palmino olje je sestavina številnih olj, maščob, pekovskih izdelkov, kozmetike, detergentov in čistilnih sredstev. V našem sortimentu palmino olje vsebuje približno 80 odstotkov živilskih izdelkov in približno 20 odstotkov neživilskih.

Uporabo palminega olja je treba obravnavati diferencirano: v primerjavi z drugimi rastlinskimi olji ponuja oljna palma največji donos na uporabljeno površino. Pri trajnostni pridelavi je mogoče zmanjšati vpliv na okolje. Zaradi prehransko-fizioloških razlogov je lahko smiselna uporaba alternativnih zdravih rastlinskih olj, če je tehnična obdelava končnega izdelka podobna ali enaka.

Podpora indonezijskim malim pridelovalcem palminega olja s programom FONAP

Skupina Lidl je od leta 2021 članica Foruma za trajnostno palmino olje (FONAP), združenja podjetij iz proizvodne verige, nevladnih organizacij in združenj, katerega cilj je med drugim zagotoviti večjo preglednost, sledljivost, boljše sisteme certificiranja in preprečevanje krčenja gozdov v dobavnih verigah palminega olja. Za člane združenja FONAP so posebno pomembni tudi varovanje človekovih pravic ter številni drugi družbeni vidiki. Zato Skupina Lidl v okviru svojega članstva v združenju FONAP skupaj z Indonezijskim forumom za male proizvajalce palminega olja (FORTASBI) sodeluje pri projektu za podporo malim proizvajalcem v Indoneziji, v provinci Jambi na Sumatri. Projekt je usmerjen tako na družbene kot ekološke vidike.

Ciljno usmerjena lokalna podpora s projektom v okviru FONAP

Projekt v okviru FONAP med drugim spodbuja socialno gozdarstvo, na primer z razvijanjem alternativnih virov dohodka za male kmete z dopolnilno pridelavo avtohtonih poljščin. Te rastline gojijo lokalne skupine žensk, kar jim daje priložnost za ustvarjanje lastnega dohodka.

Hkrati projekt spodbuja tudi okolju bolj prijazno pridelavo. Da bi izboljšali kakovost vode reke Pengabuan, je treba na bregovih ustvariti zelene varovalne pasove. Regenerativni kmetijski koncept je namenjen spodbujanju zdravja tal pri gojenju oljne palme. Na demonstracijskih površinah se sodelujoči mali kmetje učijo ustvarjati organska gnojila ter lasten humus iz kravjega gnoja in praznih grozdov palminih sadežev.

Projektna regija na otoku Sumatra meji na nacionalni park Bukit Tiga Puluh, ki velja za eno zadnjih zatočišč ogroženih vrst, kot so sumatranski orangutan, sumatranski tiger in sumatranski slon. V projektu se zavzemamo tudi za ohranjanje varovalnega pasu pred parkom in za zmanjševanje motenj, ki jih povzročata netrajnostno gojenje oljnih palm.

Kot član združenja FONAP izpolnjujemo svojo odgovornost v globalnih dobavnih verigah in skupaj delujemo kot pionir za izboljšanje družbenih, gospodarskih in ekoloških razmer v državah pridelovalkah.

S svojo zavezanostjo organizaciji FONAP in projektu lahko vidno prispevamo k podpori malih kmetov in kmetovalk na terenu.

V skladu s **četrtem stebrom** strategije upravljanja surovin spodbujamo spremembe ter sodelujemo pri različnih pobudah in projektih.

Glosar

Glosar

Book & Claim Book & Claim je sistem trgovanja s certifikati za trajnostno palmino olje. Proizvajalci prodajajo certifikate za trajnostno palmino olje. Olje se nato za nadaljnjo predelavo zmeša s konvencionalnim palminim oljem. Če podjetja na koncu vrednostne verige uporabljajo konvencionalno proizvedeno palmino olje, lahko kupijo certifikate, ki ustrezajo količini necertificiranega palminega olja, ki ga uporabljajo. S tem se zagotovi, da je bila za konvencionalno palmino olje, ki je uporabljeno v končnem izdelku, proizvedena ustrežna količina certificiranega palminega olja. Ni nujno, da končni proizvod vsebuje certificirano palmino olje.¹³

CO₂ Je naravna sestavina zraka in eden najpomembnejših toplogrednih plinov s ključno funkcijo za naše podnebje: CO₂ absorbira del toplote, ki se oddaja v vesolje, in jo vrne nazaj na Zemljo. Ta naravni učinek tople grede ustvarja zmerno podnebje, kot ga poznamo. CO₂ se sprošča z izgorevanjem fosilnih goriv in drv, na primer za proizvodnjo električne energije in logistiko.¹⁴

Identity Preserved Postopek »Identity Preserved« vključuje fizično ločevanje certificiranega in konvencionalnega palminega olja. Razlika glede na model »Segregated« je v tem, da certificirano palmino olje v postopku »Identity Preserved« prihaja s točno določenega enega (velikega) nasada. To pomeni, da se certificirani proizvod v nobenem trenutku ne meša s palminim oljem z drugih nasadov, temveč je strogo ločen že na izvoru – v oljarnah.¹⁵

Sledljivostni model Kategorizacija certificiranih surovin, kot je palmino olje, glede na sledljivost. Sledljivostni model postavlja različne zahteve glede sledljivosti surovin do nasadov in količine certificirane surovine, ki jo dejansko vsebuje končni izdelek. Poznamo modele »Book & Claim«, »Mass Balance«, »Segregated« in »Identity Preserved«.¹⁶

Mass Balance Pri masnem uravnoteženju se certificirano palmino olje meša s konvencionalnim, na primer že kot pridelek na polju, v oljarnah, rafinerijah ali na tovornih ladjah, in se takšno ponuja na trgu. Na vsaki stopnji vrednostne verige pa se lahko ponovno proda le toliko certificiranega palminega olja, kot je bilo prvotno kupljenega. To je ključnega pomena, saj se certificirano palmino olje meša s konvencionalnim. Vse do končnega izdelka je treba zagotoviti, da se kupljena količina certificiranega olja proda samo enkrat in da količina certificiranega olja ostane konstantna v celotni vrednostni verigi.¹⁷

Metan Toplogredni plin, ki je 20- do 30-krat bolj škodljiv za podnebje kot enaka količina ogljikovega dioksida (CO₂). V primerjavi s CO₂ se sicer metan v ozračju pojavlja v manjših količinah. Glavni izvori metana so odlagališča odpadkov, riževa polja in procesi prebavljanja krme pri govedu. Metan je vezan tudi v večno zamrznjenih tleh v Sibiriji in na Švedskem ter na dnu morja. Zaradi globalnega segrevanja se lahko sprostijo velike količine tega plina in močno okrepijo učinek tople grede.¹⁸

Near-food izdelki Kozmetika, detergenti, čistila, hrana za hišne živali, papir, folije, higienski izdelki, tobak, gospodinjski izdelki (baterije, premog, sveče, vžigalniki, maziva, vrečke).

Neživilski izdelki Tekstil in tehnično blago.

¹³ Forum Nachhaltiges Palmöl: Handelsmodelle. Brez navedbe letnice.

¹⁴ Encyclopedia Britannica: Carbon Dioxide. 2021.

¹⁵ Forum Nachhaltiges Palmöl: Handelsmodelle. Brez navedbe letnice.

¹⁶ Forum Nachhaltiges Palmöl: Handelsmodelle. Brez navedbe letnice.

¹⁷ Forum Nachhaltiges Palmöl: Handelsmodelle. Brez navedbe letnice.

¹⁸ Stanford University: Methane and Climate Change. 2021.

Ekosistem Ekološki sistem, ki ga tvorijo živi organizmi (mikroorganizmi, rastline, glive, živali, ljudje) in življenjsko okolje (biotopom) določene velikosti (na primer jezero, gozd, koralni greben).¹⁹

Palmino olje Palmino olje se pridobiva iz rumenkastega do oranžno obarvanega palminega plodu. Surovo palmino olje se pridobiva s stiskanjem plodov in se za nadaljnjo uporabo predela v rafinerijah. Palmino olje se uporablja v margarini, izdelkih za hitro prehrano, pecivu in slaščicah. Uporablja se tudi pri proizvodnji sveč, kozmetičnih izdelkov in čistilnih sredstev.²⁰

Olje iz palminih jedrc Iz maščobnega jedra sadeža se pridobiva belkasto rumeno palmino olje. Jedra ločijo od stisnjenih palminih plodov in jih posušijo. V oljarni nato olje iz jedrc pridobijo z mletjem in stiskanjem ob toplotni obdelavi. Olje iz palminih jedrc se večinoma uporablja v kemikalijah, kozmetiki in čistilih.²¹

Derivati palminega olja/olja iz palminih jedrc Gre za surovine, proizvedene z zapletenimi kemičnimi postopki v nadaljnji predelavi po frakcioniranju. Uporabljajo se predvsem kot površinsko aktivne snovi ali emulgatorji v kozmetiki in detergentih in čistilnih sredstvih.²²

Frakcije palminega olja/olja iz palminih jedrc Deli rafiniranega palminega olja/olja iz palminih jedrc, ki jih ločijo s postopki hlajenja, kristalizacije in filtracije. Trdne frakcije so znane kot stearini, tekoče frakcije pa kot oleini. Uporabljajo se v živilski industriji, kozmetiki in industriji čistilnih sredstev.²³

¹⁹ National Geographic: Ecosystem. 2022.

²⁰ Forum Nachhaltiges Palmöl: What is palm oil? Brez navedbe letnice.

²¹ Forum Nachhaltiges Palmöl: What is palm oil? Brez navedbe letnice.

²² Forum Nachhaltiges Palmöl: What is palm oil? Brez navedbe letnice.

Rdeči seznam ogroženih vrst IUCN Seznam je splošno priznan kot najbolj popoln in objektivni globalni pristop k ocenjevanju stanja ohranjenosti rastlinskih in živalskih vrst.²⁴

Segregacija Segregacija se nanaša na fizično ločitev dobavne verige certificiranega in konvencionalnega palminega olja. Kupec certificiranega palminega olja je lahko prepričan, da palmino olje izvira iz bolj trajnostne pridelave in da se v celotni vrednostni verigi ne meša s konvencionalnim oljem. Certificirana palmina olja iz različnih oljarn se lahko mešajo na kraju izvora.²⁵

Toplogredni plini Plinske sestavine ozračja, vključno z ogljikovim dioksidom (CO₂), metanom (CH₄), dušikovim oksidom (N₂O) ali fluoroogljikovodiki. Določena količina teh plinov v ozračju povzroča naravni učinek tople grede – in s tem ustvarja ugodne življenjske razmere na Zemlji. Po drugi strani pa prevelika koncentracija, ki je posledica emisij toplogrednih plinov, ki jih povzroča človek, segreva Zemljo.²⁶

²³ Forum Nachhaltiges Palmöl: What is palm oil? Brez navedbe letnice.

²⁴ IUCN: Palm Oil and biodiversity, 2018.

²⁵ Forum Nachhaltiges Palmöl: Handelsmodelle. Brez navedbe letnice.

²⁶ Encyclopedia Britannica: Greenhouse Gas. 2022.

Viri in povezave

Vir in povezave

Amnesty International:

The Great Palm Oil Scandal. 2016.

<https://www.amnesty.org/en/wp-content/uploads/2021/05/ASA2152432016ENGLISH.pdf>

(Različica: 4. 5. 2023)

Earthworm:

Insights Into Recruitment Costs And Practices [...]. 2019.

<https://www.earthworm.org/uploads/files/recruitment-practices-malaysia-2019.pdf>

(Različica: 4. 5. 2023)

Encyclopedia Britannica:

Carbon Dioxide. 2022.

<https://www.britannica.com/science/carbon-dioxide>

(Različica: 11. 11. 2021)

Encyclopedia Britannica:

Greenhouse Gas. 2022.

<https://www.britannica.com/science/greenhouse-gas>

(Različica: 11. 11. 2021)

Fairtrade:

Faires Palmöl. Brez navedbe letnice.

<https://www.fairtrade.de/index.php/mID/1.3.2/lan/de>

(Različica: 4. 5. 2023)

Forum Nachhaltiges Palmöl:

Handelsmodelle. Brez navedbe letnice.

[Handelsoptionen von Palmöl \(forumpalmoel.org\)](#)

(Različica: 4. 5. 2023)

Forum Nachhaltiges Palmöl:

What is palm oil? Brez navedbe letnice.

<https://www.forumpalmoel.org/what-is-palm-oil>

(Različica: 4. 5. 2023)

Greenpeace:

Palm Oil. Brez navedbe letnice.

<https://www.greenpeace.org.uk/challenges/palm-oil/>

(Različica: 4. 5. 2023)

IISD (International Institute for Sustainable Development):

Global Market Report: Palm Oil. 2019.

[Global Market Report: Palm Oil \(iisd.org\)](#)

(Različica: 15. 11. 2021)

IUCN, Palm Oil and Biodiversity:

Palm Oil and Biodiversity. 2018.

<https://portals.iucn.org/library/sites/library/files/documents/2018-027-En.pdf>

(Različica: 11. 11. 2021)

National Geographic:
Ecosystem. 2022.

<https://education.nationalgeographic.org/resource/ecosystem>
(Različica: 15. 11. 2021)

Stanford University:
Methane and Climate Change. 2021.

<https://earth.stanford.edu/news/methane-and-climate-change>
(Različica: 15. 11. 2021)

USDA (United States Department of Agriculture):
Palm Oil Explorer. 2021.

<https://ipad.fas.usda.gov/cropexplorer/cropview/commodityView.aspx?cropid=4243000>
(Različica: 15. 11. 2021)

World Economic Forum:
Forests, Food Systems and Livelihoods. 2021.

[WEF Forests Food Systems and Livelihoods 2021.pdf \(weforum.org\)](#)
(Različica: 4. 5. 2023)

WWF:
8 Things to Know about Palm Oil. Brez navedbe letnice.

<https://www.wwf.org.uk/updates/8-things-know-about-palm-oil>
(Različica: 15. 11. 2021)

WWF:
Auf der Ölspur. 2016.

<https://www.wwf.de/fileadmin/fm-wwf/Publikationen-PDF/Landwirtschaft/WWF-Studie-Auf-der-%C3%96lspur.pdf>
(Različica: 15. 11. 2021)

Viri fotografij

Naslovna slika

voddol, stock.adobe.com

Stran 8

t4nkyong, stock.adobe.com

Stran 12

whitcomberd, stock.adobe.com

Stran 17

MERCURY studio, stock.adobe.com

Kontakt

Lidl Slovenija

Pod Lipami 1
1218 Komenda

boljsisvet@lidl.si

Več informacij o našem prizadevanju za boljši svet

www.lidl.si

www.boljsi-svet.si

Obvestilo o avtorskih pravicah

Vsebine tega dokumenta (vključno z besedili, grafikami, fotografijami, logotipi in podobno) in sam dokument so zaščiteni z avtorskimi pravicami. Posredovanje, spreminjanje, objava, prevod ali reprodukcija tega dokumenta in/ali njegovih vsebin so brez pisnega dovoljenja podjetja Lidl prepovedani.

Opomba o spolno nevtralnem jeziku

V tej publikaciji se zaradi berljivosti uporabljajo moške slovnične oblike, pri čemer se nevtravno in enakopravno nanašajo na osebe različnih spolov.

© Lidl Slovenija